

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 2To/6/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5416010069
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5416010069.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Urbanovej a sudcov JUDr. Evy Kyselovej a JUDr. Vladimíra Kuráka, prejednal na neverejnom zasadnutí konanom dňa 8. februára 2017 sťažnosť prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Dolný Kubín, sp.zn. 9T/19/2016 zo dňa 20.10.2016, a takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín, sp.zn. 9T/19/2016 zo dňa 20.10.2016 a okresnému súdu u k l a d á , aby vo veci znovu konal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením senát Okresného súdu Dolný Kubín postupom podľa § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por. za použitia § 243 ods. 3 druhá časť Tr. por. odmietol obžalobu a vrátil prokurátorovi trestnú vec obvineného T. A., stíhaného pre zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, 3 Tr. zák. na tom skutkovom základe ako je uvedené v obžalobe prokurátora Okresnej prokuratúry Dolný Kubín, sp.zn. Pv 66/2015 zo dňa 26.4.2016.

Svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tak, že senát okresného súdu na neverejnom zasadnutí po preskúmaní obžaloby prokurátora konštatoval existenciu zákonných dôvodov na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci späť prokurátorovi. V odôvodnení rozhodnutia cituje ustanovenie § 235 písm. d) Tr. por., ktoré upravuje náležitosti obžaloby. Prokurátorovi vytýka, že v danom prípade podaná obžaloba obsahuje len strohé odôvodnenie, ktorého štruktúra vôbec nespĺňa zákonné náležitosti citovaného právneho ustanovenia. Napriek preukázateľne obhajobnej aktivite obvineného, resp. jeho obhajcu prokurátor sa v odôvodnení podanej obžaloby o existencii obhajobných argumentov ani slovom nezmiel, a teda ani k nim nezaujal žiadne stanovisko. Rovnako absentujúci je aj opis vlastných právnych úvah, ktorými sa prokurátor pred podaním obžaloby riadil. Nemožno prehliadnuť, že obdobne prokurátor postupoval už pri rozhodovaní o podanej sťažnosti obvineného voči uzneseniu o vznesení obvinenia. Aj v tomto prípade prokurátor na argumenty obvineného reagoval len zaužívanými všeobecnými frázami bez toho, aby konkrétne reagoval čo i len na jeden bod obhajoby. Takýmto postupom prokurátor ponechal obvineného počas prípravného konania v obhajobnej neistote a tak mu účelovo sťažil efektívny postup v jeho obhajobe.

V ďalšom prvostupňový súd k rozsahu dokazovania argumentoval tým, že v priebehu prípravného konania bolo porušené právo obvineného tým, že orgány činné v trestnom konaní neobjasňovali s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace v jeho prospech oproti okolnostiam svedčiacim proti nemu (§ 2 ods. 10 posledná veta Tr. por.). Uvedené odôvodňoval tým, že žiaden z návrhov na doplnenie dokazovania nebol zo strany vyšetrovateľa akceptovaný, pričom išlo zväčša o návrhy na zabezpečenie listinných dôkazov od iných subjektov a tieto návrhy sa nejavili ako zrejme bezvýznamné, či obštrukčné. Druhý z konateľov firmy PMHL, s.r.o. (občan Rumunská), ktorý sa zatiaľ javí ako dôležitý (snáď i rozhodujúci) svedok, vzhľadom na rovnaký rozsah konateľských oprávnení, nebol v prípravnom konaní kontradiktórne vypočutý. Je pritom pravdepodobné, že v konaní pred súdom sa ho už nepodarí vypočuť.

Ani tento návrh obvineného na doplnenie dokazovania ešte v prípravnom konaní nebol akceptovaný. Naproti tomu sa vyšetrovateľ v celom rozsahu uspokojil s dôkazným materiálom, ktorý zhromaždil daňový úrad, pričom išlo o materiály získané v daňovom konaní vedenom proti inému subjektu. Výsledky následnej daňovej kontroly vo firme PMHL, s.r.o. už orgán činný v trestnom konaní len mechanicky prevzal bez toho, aby v tomto smere vykonal vlastné dokazovanie, s vlastnými závermi. Navyše prokurátor v obžalobe navrhol, aby na hlavnom pojednávaní bola prečítaná ako dôkaz, okrem iného, aj časť zápisníc o ústnom pojednávaní pred daňovým úradom, kde bol obvinený vypočutý ako svedok. Takýto dôkaz je v trestnom konaní nepoužiteľný. Napriek tomu, že zodpovednosť za dôkaznú kvalitu obžaloby nesie prokurátor a súd by mu nemal byť v tomto smere nápomocný, postavenie obvineného pred súd za takejto dôkaznej situácie potom možno vnímať ako šikanóznny postup orgánov činných v trestnom konaní.

V ďalšej časti senát okresného súdu konštatoval porušenie ustanovenia § 36 ods. 2 časť prvá Tr. por., podľa ktorého sa pri úkonoch trestného konania môže dať obhajca zastúpiť advokátskym koncipientom, len ak s tým obvinený súhlasí. Podľa § 34 ods. 4 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní sú povinné obvineného o jeho právach vždy poučiť a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie. Obvinený má teda právo vopred vedieť, že má možnosť nesúhlasiť s tým, aby sa na vyšetrovacích úkonoch zúčastnil namiesto jeho obhajcu len obhajcom poverený koncipient, a to i napriek tomu, že obhajca obvineného (najskôr ustanovený, neskôr zvolený) splnomocnil svoju advokátsku koncipientku, aby sa namiesto neho zúčastňovala vyšetrovacích úkonov v predloženej trestnej veci. Podľa názoru konajúceho senátu platí záver, že účinný (výslovný) súhlas pre účely trestného konania je možné udeliť až po predchádzajúcom (riadnom) poučení obvineného zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Nie je teda postačujúce, ak bol takýto súhlas vopred (paušálne) daný obhajcovi podľa § 16 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z.z., keďže poučovacia povinnosť aj následný súhlas musí existovať vo vzťahu medzi orgánmi činnými v trestnom konaní (§ 10 ods. 1 Tr. por.) a obvineným. Bolo preukázané, že obvinenému nebola poskytnutá možnosť nesúhlasiť s účasťou advokátskeho koncipienta na vyšetrovacom úkone, keďže obvinený nebol zo strany orgánov činných v trestnom konaní o takejto možnosti (a následkoch nesúhlasu) vopred riadne poučený. Obvinenému pritom treba v každom okamihu trestného konania poskytnúť plnú možnosť na riadne uplatnenie jeho práv, najmä práva na obhajobu. Takýto zásah do práv obvineného nemožno odstrániť pred súdom a i z tohto dôvodu bolo potrebné vec vrátiť prokurátorovi späť do prípravného konania.

V závere dotknutého rozhodnutia prvostupňový súd vytýka obžalobe, že súvisiaci vyšetrovací spis nebol vedený v súlade s ustanoveniami vyhlášky č. 618/2005 Z.z. v platnom znení. Podrobne rozvádza nedostatky týkajúce sa zaevidovania listinných dôkazov, ich označenia so záverom, že takýto postup vyšetrovateľa a dozorujúceho prokurátora pri vedení spisu je neakceptovateľný a spolu s ostatnými uvedenými skutočnosťami dôvodom na rozhodnutie o odmietnutí obžaloby a o vrátení veci späť prokurátorovi.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote prokurátor sťažnosť. V písomných dôvodoch uviedol, že napriek obsiahlosti napadnutého uznesenia nebol zo strany súdu konštatovaný žiaden zákonný dôvod na odmietnutie podanej obžaloby v zmysle ustanovenia § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por. Námietky súdu možno považovať za vyslovenie vlastných subjektívnych názorov na danú trestnú veci obalenú do množstva prebytočných a opakujúcich sa vyjadrení a sčasti právnych termínov. Podľa sťažovateľa obžaloba obsahuje všetky zákonom určené náležitosti. Posúdenie rozsahu a obsahu jej odôvodňovacej časti je logicky možné hodnotiť zo strany súdu len subjektívne, avšak aj keby súd takúto časť obžaloby považoval za neúplnú, či nedostatočnú, nie je to zákonný dôvod na jej odmietnutie, keďže ide len o „dodržanie“ určitej základnej formy. Prokurátor ďalej dôvodil tým, že rozsah dokazovania v prípravnom konaní je vo výlučnej kompetencii orgánov činných v trestnom konaní a je na úvahe prokurátora, či po predložení vyšetrovacieho spisu s konečným návrhom policajta, vyhodnotí zistený skutkový stav a dôkaznú situáciu za dostatočnú pre ukončenie prípravného konania podaním obžaloby (prípadne iným rozhodnutím), alebo vec vráti policajtovi v zmysle § 230 ods. 2 písm. d) Tr. por. na doplnenie dokazovania. Dôvod pre takýto postup však prokurátorom konštatovaný nebol, a teda aj postup vyšetrovateľa PZ, ktorý nevyhovel návrhom obvineného na doplnenie dokazovania bol posúdený ako správny. Pokiaľ ide o výsledky daňovej kontroly je potrebné uviesť, že daňový úrad je štátny orgán konajúci na základe zákona a v medziach zákona, pričom ide o riešenie otázok odborných, nie právnych. Iné dokazovanie v tomto smere preto zo strany orgánov činných v trestnom konaní nie je ani účelné a v podstate ani možné. Sťažovateľ nesúhlasil s názorom súdu, že postavenie obvineného pred súd

za takéhoto stavu možno chápať ako šikanu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ale práve naopak neustále dopĺňanie dokazovania bez reálneho predpokladu zmeny preukázaného skutkového stavu na podnet súdu možno vyhodnotiť ako šikanu, keďže tým bude dochádzať k neúmerným časovým prietahom v trestnom konaní. Pokiaľ ide o právo obvineného na obhajobu, obzvlášť v prípade, kedy nie je zákonný dôvod na povinnú obhajobu, je vyjadrením jeho vlastnej vôle, ktorá je premietnutá do listiny o udelení plnej moci určenému (zvolenému) advokátovi, vrátane súhlasu s prípadným ustanovením iného advokáta (substitúcia), alebo advokátskeho koncipienta. Názor súdu v tomto smere je vyslovene vykonštruovaný a nie je možné zaujať k nemu z odborného hľadiska tomu zodpovedajúce stanovisko. K otázke radenia spisu prokurátor uviedol, že nie je zodpovedný za vedenie spisu. Okrem toho, s nedodržaním ustanovení právneho predpisu citovaného konajúcim senátom nie sú spojené žiadne právne následky a zo strany prokurátora to preto ani nie je dôvod na prípadný postup podľa § 230 ods. 2 písm. d) Tr. por. Poznamenal, že v ustanoveniach Trestného poriadku nie je žiadne oprávnenie súdu ukladať prokurátorovi povinnosti ohľadom dodatočného ukladania vyšetrovacieho spisu po prijatí obžaloby. Tiež poznamenal, že názory súdu rozvedené v napadnutom uznesení sú výrazom prejudikovanosti konečného právneho záveru súdu v predmetnej trestnej veci, čo určite nemožno z hľadiska zásad trestného konania a procesných ustanovení považovať za správne a prijateľné. Navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a uložil mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

K sťažnosti prokurátora sa vyjadril obvinený T. A.. Prostredníctvom obhajcu uviedol, že sťažnosť prokurátora považuje za nedôvodnú a s napadnutým uznesením sa stotožňuje. I podľa jeho názoru v trestnej veci sa vyskytli závažné procesné pochybenia, ktorými boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby. Bolo porušené ustanovenie § 2 ods. 10 Tr. por., nakoľko orgány činné v trestnom konaní neobjasňovali s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace v jeho prospech. Navrhol, aby krajský súd sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú zamietol.

Nadriadený krajský súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo, a to z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli spôsobiť jeho nesprávnosť. Následne zistil, že sťažnosť bola podaná v zákonom stanovenej lehote, oprávneným subjektom a je dôvodná.

Z obsahu predloženého spisu je zistiteľné, že prokurátor Okresnej prokuratúry Dolný Kubín dňa 27.4.2016 podal na Okresný súd Dolný Kubín obžalobu na obvineného T. A. pre zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, 3 Tr. zák. na tom skutkovom základe ako je uvedené v obžalobe prokurátora, sp.zn. Pv 66/2015 zo dňa 26.4.2016. Následne obvinený prostredníctvom obhajcu podaním zo dňa 2.6.2016, po doručení obžaloby, podal návrh na jej predbežné prejednanie. Tento návrh doplnil podaním, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 30.9.2016.

Z obsahu toho istého súdneho spisu je zistiteľné, že na čl. 570 sa nachádza zápisnica o neverejnom zasadnutí. Z jej obsahu vyplýva, že bola spísaná na Okresnom súde Dolný Kubín dňa 20.10.2016 o 7.45 hod. s tým, že predmetom neverejného zasadnutia bolo preskúmanie obžaloby. Následne je zaznamenaná prítomnosť predsedu senátu, prísediacich a asistentky. Tiež je zaznamenané, že po porade a hlasovaní predseda senátu vyhlásil uznesenie, ktorým podľa § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por. za použitia § 243 ods. 3 druhá časť Tr. por. odmieta obžalobu a vec vracia prokurátorovi.

Primárne treba uviesť, že neverejné zasadnutie ako jednu z možností rozhodovania súdu upravuje ustanovenie § 301 a nasl. Tr. por.. Podľa § 301 Tr. por. na neverejnom zasadnutí rozhoduje senát tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí. Neverejné zasadnutie je predovšetkým predpokladané v tých prípadoch, kde nie je potrebné vykonávať dokazovanie výsluchom obvineného, svedkov a znalcov, a kde nie je potrebné vec prerokovať za účasti procesných strán. Uvedené však neznižuje jeho význam, ani vážnosť otázok, o ktorých sa na ňom rozhoduje. Na neverejnom zasadnutí možno rozhodovať aj v rámci predbežného prejednania obžaloby. Na neverejnom zasadnutí sú obmedzené niektoré zásady trestného konania, predovšetkým zásada verejnosti, ústnosti a čiastočne i bezprostrednosti. Dôkazy sa na neverejnom zasadnutí vykonávajú najmä čítaním zápisníc o úkonoch, alebo čítaním iných písomností, ale tiež oboznámením vecných dôkazov. Teda aj keď súd na neverejnom zasadnutí nevykonáva dôkazy výsluchom osôb, to neznamená, že v záujme spravodlivého a zákonného rozhodnutia nemôže vykonať žiadny dôkaz, najmä ak dôkaz vykonať treba. Uvedené vyplýva z ustanovenia § 304 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého po začatí neverejného

zasadnutia predseda senátu (alebo ním poverený člen senátu) oznámi podstatný obsah podnetu na neverejné zasadnutie a relevantný obsah spisu. Následne, ak je to potrebné vykoná dokazovanie tak, ako je uvedené v odseku 1 citovaného právneho ustanovenia.

Nadriadený krajský súd po preskúmaní predloženej veci konštatuje, že konajúci senát okresného súdu dňa 20.10.2016 podľa citovaných právnych ustanovení nepostupoval. Zo zápisnice o neverejnom zasadnutí na č.l. 570 sa nedá vôbec zistiť, akú obžalobu senát okresného súdu preskúmaval, a na základe akých prečítaných zápisníc o úkonoch, resp. iných prečítaných písomností konal a rozhodol. Zápisnica o neverejnom zasadnutí zo dňa 20.10.2016 v takej forme ako sa nachádza v spisovom materiáli vôbec neosvedčuje, čo bolo predmetom neverejného zasadnutia. Z tohto dôvodu vyhlásené rozhodnutie senátu okresného súdu je v podstate nepreskúmateľné.

I napriek uvedenému senát nadriadeného krajského súdu považuje za potrebné vysloviť svoj právny názor k dôvodom písomne vyhotoveného uznesenia.

Podľa § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por. pri predbežnom prejednaní obžaloby súd obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby.

V tejto súvislosti nadriadený krajský súd poznamenáva, že argumenty uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia, pre ktoré senát okresného súdu odmietol obžalobu a vec vrátil prokurátorovi sú síce závažné, avšak ani jednotlivito, ani v súhrne ich nemožno kvalifikovať ako závažné procesné chyby, ako chyby majúce za následok porušenie ustanovení zabezpečujúcich práva obhajoby. Výhrady konajúceho senátu týkajúce sa rozsahu dokazovania v predloženej veci a následné porušenie zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci podľa § 2 ods. 10 Tr. por. nie je procesnou chybou v zmysle § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por., a nemožno toto porušenie sankcionovať rozhodnutím o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi. Sankciu v tomto prípade predstavuje neunesenie dôkazného bremena prokurátorom v súdnom konaní, a to vo vzťahu ku všetkým skutkovým zisteniam relevantným ako kvalifikačný moment z hľadiska uznania viny, čomu zodpovedá výrok súdu podľa § 285 písm. a) alebo písmena c) Tr. por. alebo skutková a kvalifikačná úprava žalovaného činu v prospech obžalovaného (R 118/2014). Na tomto mieste nadriadený krajský súd poznamenáva, že ak boli v prípravnom konaní objasnené zákonným spôsobom len základné otázky a okolnosti prípadu, ktoré odôvodňujú postavenie obvineného pred súd a pritom neboli objasnené ostatné - doplňujúce okolnosti, v tomto prípade tie, na ktoré poukázal senát okresného súdu v uznesení o odmietnutí obžaloby, vystavuje sa prokurátor riziku neudržania obžaloby a následnému oslobodeniu obžalovaného spod obžaloby.

Zásada rovnosti strán v konaní pred súdom (§ 2 ods. 14 Tr. por.) i kontradiktórny spôsob vedenia súdneho pojednávania nedovoľuje súdu usmerňovať prokurátora v tom, čo má ešte urobiť, a tak mu zasahovať do jeho výlučnej právomoci vykonávať dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní. Takéto usmerňovanie prokurátora, resp. iniciatíva súdu, by mohli byť chápané aj ako pomoc prokurátorovi, čo by bolo v úplnom rozpore so zásadou spravodlivého procesu (článok 6 Európskeho dohovoru), so zásadou rovnosti strán v konaní pred súdom a princípom nestrannosti súdu pri rozhodovaní sporu medzi prokurátorom (štátom) a obžalovaným. Správne i konajúci senát okresného súdu v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatuje, že zodpovednosť za „dôkaznú kvalitu“ obžaloby nesie prokurátor, a súd by mu nemal byť v tomto smere nápomocný.

S právnym názorom prvostupňového súdu, ktorý sa týka účasti advokátskeho koncipienta pri jednotlivých úkonoch a právnymi úvahami rozvedenými na č.l. 3 dotknutého uznesenia, sa nadriadený krajský súd nestotožňuje. Správne sťažovateľ argumentuje, že v predloženej veci nie je zákonný dôvod na povinnú obhajobu. Pokiaľ obvinený T. A. dňa 2.3.2016 udelil plnú moc advokátovi JUDr. Pavlovi Novotnému (č.l. 61 spisového materiálu) z obsahu tohto plnomocenstva vyplýva, že súhlasí s tým, aby si splnomocnený advokát ustanovil za seba zástupcu. Takýmto prejavom vôle obvinený dal súhlas s tým, aby ním zvoleného obhajcu JUDr. Pavla Novotného pri jednotlivých úkonoch zastupoval iný advokát (substitúcia), alebo advokátsky koncipient. Navyše treba pripomenúť, že takýmto postupom obvinený nebol ukrátený na svojich právach a tiež treba pripomenúť, že žiadna zo strán uvedené nenamietala ako porušenie práva na obhajobu, a v neposlednom rade treba rešpektovať obsah plnomocenstva, ktorým si obhajca a obvinený dohodli podmienky zastupovania, čo potvrdili svojim podpisom. Pokiaľ ide o náležitosti obžaloby a tiež vedenie vyšetrovacieho spisu, nedostatky, na ktoré poukázal senát okresného súdu nie sú tak závažné, aby boli dôvodom pre odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi.

S poukazom na uvedené nadriadený krajský súd považuje výrok napadnutého uznesenia za nezákonný, pretože dôvody, pre ktoré okresný súd odmietol obžalobu a vec vrátil prokurátorovi nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo takéto rozhodnutie oporu v zákone.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.